

Umenie reformácie na Morave a v Sliezske

v 16. – 18. storočí

1. Cieľ projektu

Zámerom projektu je medziodborový výskum (dejiny umenia, história, religionistika) umeleckej tvorby (maliarstvo, sochárstvo, architektúra, umelecké remeslo) späté s protestantským vyznaním na Morave a Sliezske v 16. – 18. storočí a jeho sprostredkovanie odbornej i širokej verejnosti formou výstavy, monografie a odborných článkov. Monografia po prvýkrát predstaví súhrnný pohľad na túto, doteraz prehliadanú, časť umeleckej produkcie a dáva možnosť nadväzujúceho výskumu v budúcnosti.

Vymedzenie, náplň a špecifikácia

Podstatou projektu je analýza vybraných protestantských umeleckých diel vytvorených od 16. do 18. storočia nachádzajúcich sa na Morave a v Sliezske a historických okolností spätých s protestantizmom. Diela budú analyzované i reštaurátorom. Tieto diela budú následne triedené, publikované v monografii a vystavené v Moravskej galérii v Brne. Počas výstavy sa budú konať sprievodné akcie, najmä edukačné programy určené pre školy a workshopy pre všetky vekové kategórie.

Výstupy projektu

Výsledkom výskumu jednotlivých diel bude výstava uskutočnená v Moravskej galérii v Brne a súhrnná monografia. V priebehu výskumu budú vypracované články venujúce sa vybraným témam viažucim sa na problematiku protestantského umenia. Okrem toho budú pripravené samostatne i edukačné materiály a pracovné listy, ktoré sa využijú v rámci edukačnej činnosti.

Efekty projektu

Projekt svojimi výstupmi vytvára predpoklady pre sprístupnenie fenoménu protestantského umenia na Morave odbornej i širokej verejnosti. Poskytuje možnosť oboznámiť sa s výraznou, no málo preskúmanou kapitolou dejín moravského a sliezskeho umenia. Primárny efekt bude popularizačný a osvetový. Výskum vybraných umeleckých diel a doby umožňuje hlbšie pochopenie danej problematiky a možnosť prípadného nadväzujúceho výskumu.

2. Riešenie predmetu výskumu v minulosti

Predložený projekt so svojim zameraním a štruktúrou spracovania bol v minulosti čiastočne riešený v rámci projektu Umění české reformace (1380 – 1620), ktorý bol ukončený v roku 2011 a mapoval umeleckú tvorbu (malíarstvo, sochárstvo, architektúra, umelecké remeslo) spätú s protestantským vyznaním v Čechách od počiatku reformného hnutia po porážku českých stavov na Bielej hore. Projekty síce majú podobnú tému a ciele, no každý je zameraný na inú krajinu českej koruny. Projekt Umenie reformácie na Morave a v Sliezsku v 16. – 18. storočí predstavuje doteraz neprebádanú oblasť umenia týchto dvoch území, pričom na takúto výskumnú aktivitu neboli do súčasnosti vyhradené financie z verejných zdrojov. Jedná sa o málo známy fenomén kultúrnych a politických dejín.

3. Rozbor stavu riešenia problému v ČR a v zahraničí

Vzťah reformácie a výtvarnej kultúry sa skúma už niekoľko desaťročí najmä v krajinách, ktoré boli zasiahnuté luteránskou a kalvínskou reformáciou – v Nemecku, Švajčiarsku, Holandsku, Anglicku, Poľsku. V rámci českých dejín umenia je však skúmanie tohto vzťahu okrajovou záležitosťou. Zmenu priniesla monografia a výstava Umění české reformace (1380 – 1620), ktorá si za cieľ kládla uvedenie reformačného umenia v Čechách do širšieho kultúrneho a bádateľského povedomia, pričom sa snažila poukázať na problematiku v novom svetle. Vzhľadom na doterajší nedostatočný výskum sa monografia zamerala predovšetkým na vybraný okruh tém súvisiacich s reformáciou. Tento projekt tak bude nadväzovať na zistené informácie z tohto projektu, ktoré obohatí o výskum moravských pamiatok a podmienok, v akých sa tieto diela rozvíjali.

4. Metodika riešenia projektu

Metodika sa odvíja od dvoch základných rovín projektu – prieskumu a vedeckého zhodnotenia získaných poznatkov na jednej strane a sprostredkovania týchto poznatkov širokej verejnosti na druhej. Keďže sa tejto problematike doteraz venovala len minimálna pozornosť, bude nutné vzhľadom na nedostatok literatúry začať podrobný výskum primárnych a sekundárnych zdrojov.

Projekt vychádza z nasledujúcich metodických postupov:

I. Práca predchádzajúca základný výskum – 30%:

1. rešerš literatúry a archívnych prameňov
2. terénny výskum, fotodokumentácia diel

3. analýza diel jednotlivými odborníkmi

II. Aplikácia poznatkov v praxi – 70%:

Odborné spracovanie:

1. spracovanie rešerší a dokumentácie
2. tvorba odborných textov
3. vytvorenie súbornej monografie

Prezentácia projektu a distribúcia jeho výstupov:

1. prezentácia projektu formou dočasnej výstavy v Moravskej galérii v Brne
2. vytvorenie edukačných materiálov, lektorské prehliadky pre verejnosť, workshopy pre návštevníkov výstavy
3. distribúcia monografie Umenie reformácie na Morave a v Sliezsku v 16. – 18. storočí

5. Vybavenosť pracoviska

Pracovisko má v súčasnej dobe k dispozícii bežné počítačové vybavenie so skenerom a kvalitné fotoaparáty pre stabilných zamestnancov. K dispozícii je i dobre vybavená knižnica a reštaurátorský ateliér. Pracovníci majú k dispozícii medzinárodné obrazové a textové databáze.

6. Výsledky projektu

Výsledky základného výskumu

1. B – odborná kniha v češtine formou kolektívnej monografie poskytuje zhrnutie získaných poznatkov z dlhodobého výskumu
2. J – v priebehu riešenia projektu budú publikované štúdie spracovávajúce vybrané témy výskumu. Štúdie budú publikované v popredných odborných periodikách odboru (Umění, Opuscula historiae artium)

J_{neimp} – článok v odbornom recenzovanom časopise svetovo uznávanej databáze ERIH

Výsledky aplikovaného výskumu

3. E – výstava pripravená pre prezentáciu výsledkov projektu doplnená príslušným katalógom
4. W – počas konania výstavy bude prebiehať workshop umožňujúci lepšie zapamätanie a pochopenie videného a taktiež predstavuje zážitkovú činnosť pre deti i dospelých

Výsledky mimo štruktúry RIV11:

Vytvorenie informačnej tlače (letáky, ktoré obdržia návštevníci v galérii); edukačné programy (pracovné listy a pod.)

Predpokladané výsledky projektu	Počet
P – český alebo národný patent s výnimkou patentu USA a Japonska, ktorý je využívaný na základe platnej licenčnej zmluvy	
P – európsky alebo medzinárodný patent (EPO, WIPO), patent USA a Japonska	
P – český alebo iný národný patent udelený (doteraz nevyužívaný) alebo využívaný vlastníkom patentu.	
Z – čiastočná prevádzka, overená technológia,	
N (certifikovaná metodika)	
N (pamiatkový postup- v programe označené ako Z)	
N (špecializovaná mapa s odborným obsahom- v programe označené ako L)	
R (software)	
G (prototyp, funkčná vzorka),	
F (výsledky s právnou ochranou – úžitkový vzor, priemyslový vzor)	
J_{imp} – článok v impaktovanom časopise (publikácia uvedená v databázach Web of Science spoločnosti Thomson Reuters: Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) – 1945 – súčasnosť; Social Science Citation Index (SSCI) – 1980 – súčasnosť; Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) – 1980 – súčasnosť; Index Chemicus (IC) – 1993 – súčasnosť; Current Chemical Reactions (CCR-EXPANDED) – 1986 – súčasnosť)	
J_{neimp} . článok v recenzovanom časopise svetovo uznávanej databáze Scopus (http://www.scopus.com/scopus/home.url) a ERIH (http://www.esf.org/research-areas/humanities/research-infrastructures-including-erih.html)	3
J_{rec} . článok v recenzovanom časopise	
B – odborná kniha <u>vo svetovom jazyku</u> (angličtina, čínština, francúzština, nemčina, ruština a španielčina)	
B – odborná kniha <u>v ostatných jazykoch</u>	1
D – článok v zborníku (zborník musí byť evidovaný v databáze Conference Proceedings Citation Index – Science alebo Social Science & Humanities (predtým ISI Proceedings) spoločnosti Thomson Reuters)	
E – usporiadanie výstavy – špecifický výsledok programu NAKI Ide o najmenej dva mesiace trvajúcu verejnú prezentáciu kultúrnych či kultúrne historických hodnôt s minimálnou návštevnosťou 1000 návštevníkov za dobu trvania výstavy, ktorá je výlučne výsledkom výskumných projektov v rámci Programu aplikovaného výskumu a vývoja národnej a kultúrnej identity (NAKI), a jej súčasťou je katalóg s riadne prideleným ISBN, ktorého obsah prešiel recenzným riadením.	1
A – audiovizuálna tvorba, elektronický dokument (CD-R, web prezentácia, elektronická databáza) s výnimkou výsledkov v elektronickej podobe, ktoré spĺňajú podmienky pre zaradenie do kategórie J, B	
usporiadanie M – konferencie, W – workshopu	2

7. Poslanie a očakávané prínosy projektu

1. pochopenie a prehĺbenie poznatkov o reformačnom umení na Morave a v Sliezsku, ktoré doteraz nebolo prebádané
2. možnosť ďalšieho výskumu problematiky
3. oboznámenie odbornej a širokej verejnosti s hmotným i nehmotným reformačným umením, čo umožní hlbšie pochopenie vlastných dejín a vývoja krajiny

8. Kritické predpoklady

Kritické predpoklady a riziká projektu sa vzťahujú po prvé ku vytvoreniu monografie, po druhé ku naplneniu prezentačných cieľov projektu.

Ad 1

Kritickým predpokladom pri štúdiu nekatolíckej výtvarnej kultúry je identifikácia artefaktov.

Riziko spočíva v problematickej identifikácii i stave dochovania. Mnoho diel bolo zničených katolíckymi počas obrazoborectva, čo sťažuje vytvorenie kontextu diel.

Eliminácia rizík: starostlivý výskum dochovaných artefaktov.

Základným predpokladom je dodržanie stanoveného harmonogramu, koordinácia personálu a plnenie stanovených úloh jednotlivými pracovníkmi v rámci dohodnutých termínov.

Riziko spočíva v nedodržaní čiastkových termínov a nedostatočnej koordinácii.

Eliminácia rizík: pravidelné schôdzky pracovného tímu a vyhodnocovanie úloh.

Ad 2

Ciele projektu v oblasti prezentácie a edukácie môžu byť naplnené za predpokladu dostatočnej návštevnosti výstavy. Kritickým predpokladom je zaistenie dostatočnej informovanosti o konaní výstavy či už formou letákov, alebo ozname v miestnych médiách a kultúrnych časopisoch.

9. Etapy projektu

Projekt je rozložený do dvoch nadväzujúcich a previazaných častí:

1. prípravný základný výskum: výskum archívnych prameňov a dokumentácia diel
2. aplikovaná časť: prevádzanie poznatkov do praxe, príprava výstavy a sprievodného programu (workshopy, edukačné materiály)

1. rok (2018)

Cieľ etapy: pramenný a terénny prieskum; mapovanie, dokumentácia a analýza vybraných diel, reštaurátorský prieskum vybraných diel

Dátum zahájenia riešenia etapy: I/2018

Dátum ukončenia riešenia etapy: XII/2018

Prevažujúci typ výskumu pri riešení etapy: základný

Výsledky etapy: dokončenie heuristickej, prieskumovej a dokumentačnej prípravy – J_{neimp} . článok v recenzovanom časopise svetovo uznávanej databázy ERIH

Forma spracovania a predania výsledkov: zhromaždenie väčšiny obrazových podkladov a materiálov čerpaných z prameňov, literatúry a reštaurátorských správ získaných prostredníctvom základného terénneho prieskumu; publikácia prvých zistení a všestranná propagácia projektu.

2. rok (2019)

Cieľ etapy: odborné spracovanie a vedecké vyhodnotenie poznatkov získaných základným výskumom; príprava na výstavu

Dátum zahájenia riešenia etapy: I/2019

Dátum ukončenia riešenia etapy: XII/2019

Prevažujúci typ výskumu pri riešení etapy: aplikovaný

Výsledky etapy: dokončenie výskumu, vytvorenie súboru textov; oboznamovanie odbornej i laickej verejnosti o projekte

B – odborná kniha (v českom jazyku) sumarizujúca poznatky získané počas základného výskumu

J_{neimp} . – článok v recenzovanom časopise svetovo uznávanej databázy

Forma spracovania a predania výsledkov: kompletizácia materiálov a na ich základe spracovanie textov; publikácia a distribúcia knihy a textov v odborných periodikách

3. rok (2020):

Cieľ etapy: uskutočnenie dočasnej výstavy v Moravskej galérii v Brne, vytvorenie sprievodných podujatí (edukačného programu a workshopov)

Dátum zahájenia riešenia etapy: I/2020

Dátum ukončenia riešenia etapy: XII/2020

Prevažujúci typ výskumu pri riešení etapy: aplikovaný

Výsledky etapy:

E – výstava pozostávajúca z vybraných skúmaných diel

J_{rec.} – článok v recenzovanom časopise svetovo uznávanej databáze

Forma spracovania a predania výsledkov: na základe sumarizovaných diel uskutočnená výstava, katalogizácia diel, tvorba edukačných materiálov, letákov, pracovných listov, príprava workshopu, všestranná propagácia projektu

10. Uvedenie oponentov projektu, s ktorými uchádzač nesúhlasí

Daný projekt nemá oponentov.

Vypracovala: Katarína Orviská, 429 099